

BUITEN

20^E JAARGANG N^O. 43.

ZATERDAG 23 OCTOBER 1926.

Foto Paula Deetjen.

CYPRESSENLAAN IN HET PARK VAN DE VILLA NIEUWENKAMP.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

CYPRESSENLAAN IN HET PARK VAN DE VILLA NIEUWENKAMP (ILLUSTRATIE)	BLZ. 505
MEVROUW MARIANNE, DOOR M. C. V. ZEGGELEN (14)	BLZ. 506
HET KOLONIAAL PALEIS TE AMSTERDAM (GEÏLL.), DOOR L.	BLZ. 508—511
SPIJBELEN, DOOR FREDERIC MISTRAL	BLZ. 509
ONTVANGEN BOEKEN	BLZ. 511
DE MARABOE (GEÏLL.), DOOR DR. H. V. CAPPELLE	BLZ. 512
BLOEMEN EN TUINKUNST AAN DE RIVIÈRA (GEÏLL.), DOOR A. J. VAN LAREN	BLZ. 512—513
DE OUD-KATHOLIEKE KERK TE DELFT (GEÏLL.), DOOR RO VAN OVEN	BLZ. 514—515
VAN ROOFGAUW, DEN SLUWEN ULK, DOOR H. E. KUYLMAN (5)	BLZ. 514
BIJ HUIZE DEN TREEK ONDER LEUSDEN (ILLUSTR.)	BLZ. 516
„DE DOMINÉ VAN URK”	BLZ. 516

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

MEVROUW MARIANNE

DOOR

14) M. C. VAN ZEGGELEN.

„Ik wist het wel!” jubelde haar stem, toen een oogenblik later de vestibule gevuld was met Dominé Hoogland, zijn vrouw en waarlijk ook de oudjes uit Haarlem, den langen gebogen ouden heer Breecamp en zijn kleine bewegelijke vrouw, Oma Breecamp. Geesje, die de familie had opengegaan, wier lachend gezicht glom van vreugde, vroeg op Opa's verzoek den koetsier, nu de oude Mevrouw Hoogland te halen.

„Alleen ter ere van jou, Jannetje”, zeide Mevrouw Hoogland, haar dochter omhelzende. „Is dat geen verrassing?”

„Toen er geen brief kwam vanmorgen, begreep ik er niets van”, zeide Marianne, aan iederen arm een grootouder, „maar dat er zoo'n heerlijke verrassing voor me bewaard werd, dat u allebei heel uit Haarlem zoudt komen, o lieve schatten!” Oma werd voor de tweede maal omhelsd en Grootpapa streek over Marianne's glanzend haar.

„Ben je vergeten dat je onze eenige kleindochter bent?”

„We zijn zoo vroeg gekomen”, zeide Oma, „om je te zien vóór er andere bezoekers komen. Over een uurtje gaan we weer heen en morgen zien we je weer thuis”.

„Jawel! poppetje gezien, kastje dicht! denkt u”, plaagde Marianne. „Eenmaal hier blijft u hier, niet waar, Gees?”

Geesje, die het druk had gehad met de mantels en hoeden in de wachtkamer op te bergen en daar even aan Dominé Hoogland en zijn vrouw zachtjes te vertellen dat haar Mevrouw 't patent maakte, plaatste zich in postuur voor Meneer en Mevrouw Breecamp: „Wil ik u eens wat zeggen? De logeerkamer is al voor u klaar, warentig, gisteren heb ik 'm stilletjes in orde gemaakt, want ik wist van de verrassing!”

„Wist je van de verrassing!” Marianne dreigde haar Gees met den vinger.

„En 'k heb u toch om lakens gevraagd?”

O ja! Marianne herinnerde 't zich, maar ze had geen tijd zich er lang over te bedenken, want nog voor Grootpa en zich er lang over te bedenken, want nog voor Grootpa en Oma boven waren, Oma ondanks haar vlugheid toch de trap als een oud vrouwtje beklimmend, op iedere treë beide voeten zettend, klonk Othello's luidruchtige blafstem in den tuin, Bas en David begroetten de ouders Hoogland in de gang en nauwelijks waren allen boven verenigd in de vroolijk zonnige kamers, of de bel weerklonk; het rijtuig had Grootmama Hoogland gebracht met Truus en kleinen Leonard. Nu was het David's beurt zijn zes en tachtigjarige Grootmoeder beneden te ontvangen, haar van hoed en mantel te ontdoen en voorzichtig naar boven te leiden, niet echter voordat Leonard, gevolgd door zijn Moeder, naar boven was gegaan, den arm vol witte margarieten en roode klapprozen, de lievelingsbloemen van Tante Marianne. En dadelijk weerklonk zijn schetterend kinderstemmetje in de volle kamers: „Tante Janne, wel feliciteerd en deze bloemen zijn voor u!” Truus omhelsde haar schoonzusje hartelijk. Het groote nieuws van het geluk dat nu het huis Mees wachtte, wist ook zij eerst sedert een week en Marianne voelde in haar kus en in haar blik een echte zusterlijke blijdschap, iets anders nog in wezen, dan de innige liefdevolle blijdschap van haar ouders en grootouders om haar toekomstig geluk. In Truus' oogen lag daar op eens de zekerheid van het wonderbestaan, het wonder dat Truus zelf nog in haar jeugd doorleefde en dat de anderen, ouder reeds, van ver af beschouwden. Leonardje's armen hadden haar nu ook weer losgelaten. Hij ging in de kamers rond om ieder handjes en kussen te geven en eindelijk op Oom Bas' schouder gezeten de mooie bloemen rondom van bovenaf te bekijken en zichzelf in den hoogen spiegel toe te juichen: „Dag menschen allemaal, dag Leonard!” Nu kwam ook Grootmama Hoogland binnen, aan den arm van David, en Marianne voelde het als een plechtig oogenblik, toen Grootmama haar blauw beaderd fijn handje op haar hoofd legde: „Veel, veel geluk, lieve kind, Godzegenje”.

„Dat veel, veel geluk had Marianne heden al vele malen in de ooren geklonken. Toch kreeg het telkens weder een andere beteekenis. Zong het woord niet plotseling als een nieuw hoog geluid in haar oor, toen zij aan den arm van beide Grootmama's bij haar verjaringstafel stond, in het hoekje van de achterkamer? Daar ontving ze van de een het zelfgeklopte kantkussen, eens op de kraamkamer van Grootmama Hoogland gebruikt, toen haar oudste Wybrand geboren was, van de ander de lange geborduurde ragfijne doopjurk waarin Oma's Moeder Eva van Nedervoerde Caets gedoopt was, want deze familie behoorde niet zooals de Breecamps en Hooglands tot de doopsgezinde gemeente.

„Jouw zoon zal ook wel geen doopjurk noodig hebben, Jannetje”, zeide Oma, „maar hij zal er deftig mee de eerste visite kunnen ontvangen!”

„Hij zal een echte dandy worden, Oma, en zijn dessous zullen met spelden vastzitten van dit edele speldekussen!” zei Marianne — met 'r stralende oogen Oma en Grootmama Hoogland aanziend. „U bederft me allebei!” en ze kuste de oude dames om beurten, zoodat Grootpapa er bij kwam staan en vroeg of hij ook in aanmerking kwam voor een zoen. — „Natuurlijk, goeie lieverd!” zei Marianne en maakte zich uit de armen der oude dames los om haar Grootvader te omhelzen. „U hebt 't verdiend alleen al voor 't verlaten van uw studeerkamer en uw grassen en planten”.

„En voor dit?” vroeg de oude heer, haar een geschilderde miniatuur, in Rococolijstje gevat, voorhoudend. „Herken je haar? Zoo zag je Grootmoeder er uit toen ze nog Cecieltje van Rodenberghe was”.

„Krijg ik dat?” vroeg Marianne met een kleur en haar oogen gingen van Grootvader naar Grootmoeder. „Ik, dat prachtige portretje dat u altijd bij u had als u op reis ging? Maar Opa, née dat is te mooi”.

„'t Is altijd voor je bestemd geweest”, zeide Oma, „je zoudt 't na onzen dood gekregen hebben, maar wat hebben wij daar aan, we wilden 't je nu geven . . . !”

„Ik wou nog plezier hebben van het gezicht dat je zetten zoudt, kleintje. Als ik eenmaal als schim hier kom binnenstappen, geniet ik daar niet zoo van”.

„O jullie schattebouten! wordt nog lang geen schimmen!” zei Marianne. Het miniatuur deed de rondte. Het was altijd Grootvader's speciaal bezit geweest, inderdaad in een zak-étui bewaard geworden, zoodat alleen Marianne's Moeder het kende. Dominé Hoogland, die een groote liefhebber was van oude schilderkunst, ging er mee naar het hooge venster

om het te bewonderen. Het was inderdaad een mooi portretje. De dikke zwarte krullen lagen in 't midden gescheiden langs het blanke voorhoofd, daarboven was het haar omgerold tegen een hooge schildpadden kam. Om den hals plooiden zich een dubbele tullen strook, van achter opstaand als een Medicis kraag, van voren den hals bloot latend, zoodat de granaatketting met het cantillen goudslot goed te zien kwam. Het licht parelgrijze japonnetje was om den hals gerimpeld en ging, de schouders negeerend, opeens over in de laag-afhanginge pofmouwen.

„Dat is een kostbaar bezit, kind”, zeide Marianne's Vader — „het is niet alleen het portret van je Grootmoeder maar ook een prachtig schilderstukje”.

„'t Mooiste vind 'k er de oogen van onder de fijne wenkbrauwen”, zei David, die het nu op zijn beurt bekeek, „en wil ik je eens wat zeggen, Jannetje? je lijkt er een beetje op, vooral vandaag!”

„O ho!” zei Marianne, „zulke oogen als Oma heb ik niet. O, ik wou dat 't waar was!”

„'t Waren karbonkels”, zei Grootvader, „en als ze kwaad was! ik behoef je niets te zeggen, dan was iedereen bang!”

Oma liet zich plagen en plaagde vroolijk terug dat zij van Evert Jan Breecamp ook wel wat vertellen kon . . .

Maar in de voorkamer werd nieuw bezoek aangekondigd en Marianne moest haar gastvrouwplichten waarnemen.

Het waren Tante Frederiek, Gertrud en Bas' zuster Nellie, de laatste streng in haar tailor madepak, nu nog strenger naast den eleganten rouw van Gertrud en de kleurige onschuldige opschik van de volimineuze Tante Frederiek. Deze zeide dat Mevrouw Wedelwende straks per rijtuig zou komen met den ouden heer de Morance, en de naam Wedelwende bracht onmiddellijk allen de glorie van Bas in de gedachte. Oma Breecamp, die ook het geheele proces in de kranten gevolgd had, ging met uitgestrekte handen naar Gertrud: „Ik ken je wel niet, kindlief, maar ik mag je toch zeker wel hartelijk gelukwensen dat je je Moeder weer terug hebt!”

Gertrud moest bij haar op 't lage stoeltje plaats nemen. Vluchtig was een blos over haar bleek gezichtje gegleden, de donkere oogen zochten even naar Bas — „U weet wel aan wien wij alles te danken hebben, Mevrouw!”

„Ja, ja, aan onzen knappen Bas, ik weet 't, maar u hebt er u zelf ook heelemaal aan gegeven!”

Mevrouw Hoogland had haar arm door dien van Bas gestoken en zij bracht hem zoo bij het hoekje waar Oma en het jonge meisje zaten: „Ik was gisteren zoo trotsch op hem, Gertrud, ja Bas, jongen, je moet de hulde van je schoonmoeder nu maar eens verdragen . . .”

Dominé Hoogland voegde zich bij hen en Nellie Mees, die het gezelschap van Gertrud vroeger zooveel mogelijk ontweken had, omdat ze niet van „die aanstellerige menschen” hield, kwam werkelijk na de ontmoeting met haar schoonzuster weer terug in de voorkamer en wenschte met een stijf handje juffrouw Wedelwende wel geluk met den gunstigen afloop van „de zaak”. Tante Frederiek's lage stem klonk af en toe door uit de serre, waar de oude Grootmama Hoogland in een zonnig hoekje zat, eenigszins uit de drukte van de visites die komen zouden. Truus Corver hield haar en Grootvader Breecamp daar gezelschap, meteen af en toe een oogje wagens aan haar ondeugend Leonardje, die met Oom David en Othello beneden in den tuin aan het stoeien was, maar ze stond op om Marianne te helpen, die bezig zijnde aan het buffet de Advocaat in te schenken, de karaf met de gele dikke vloeistof weder nederzette, omdat Mevrouw Wedelwende en de heer de Morance hun intrede hadden gedaan in de voorkamer.

„Laat mij maar zorgen, Janne, ga gauw naar voren!” zeide Truus.

De tengere vrouw in het zwart met dezelfde groote sombere oogen als haar dochter, was nu opeens het middelpunt aller belangstelling. Zij hield lang Marianne's hand in de hare en Marianne bracht haar bij Oma Breecamp, daarna bij Grootmama Hoogland in de serre, waar de Morance zich bij hen voegde. „Het lijkt een droom!” zeide Mevrouw Wedelwende, „een droom . . .” Zij noemde Bas haar redder en de Morance haar weldoener, Dominé Hoogland die haar meermalen bezocht had, haar biechtvader en Marianne, de goede fee. Zij verzocht hier stil te mogen blijven zitten in de serre bij Mama Hoogland gedurende de bezoeken van anderen en Marianne en Bas begrepen ook dat zij hier het best zou zijn, het meest aan onbescheiden blikken onttrokken, want de gelukwenschenden bepaalden zich niet alleen tot den familiekring. In de voor-

kamer klonken andere stemmen. De bureu, een gepensionneerd kolonel en zijn vrouw, kwamen, tegelijk met hen twee clubvrienden van Bas met wie hij kegelde, en die speciaal hem geluk kwamen wenschen met zijn succes, niet wetend van Marianne's verjaardag.

„Dat was nog 'ns een ouderwetsch pleidooi! Kerel, je hebt je zelf overtroffen”.

Het deed Marianne goed, al die hulde aan Bas. Hij had 't ook verdiend. Veel had hij op zijde moeten zetten voor de zaak Wedelwende en zij gaf hem zachte kneepjes in den arm terwijl zij daar samen stonden alsof zij receptie hielden — hij drukte weer den arm, waarop haar hand lag tegen zich aan.

Zij zagen Cher Père, die zich in de serre met Grootvader Breecamp had onderhouden, naar zich toe komen. Hij plaatste zich vlak voor hen, legde de handen op hun schouders. „Ik heb je gisteren al mijn compliment afgestoken, Mees, je pleidooi was een juweel, je mag trotsch op hem zijn, Mariannetje, maar nu heb ik jullie nog iets te zeggen dat je veel plezier zal doen . . .” zijn stem daalde, zoodat de anderen, begrijpend dat de oude heer een confidentie te doen had, wat achteruit traden en zich met de vroolijke Moeder Antje onderhielden. „Ik moet je 't goede nieuws vertellen van je stuk, Meizoentje. Emants heeft 't gelezen en het is aangenomen bij het Nederlandsch tooneel, dat is nu mijn eigenlijk verjaarscadeau”.

Marianne's oogen staarden hem aan, het was te veel geluk opeens. Ze moest tot bezinning komen. Ze hoorde Bas zeggen: „Nou kind, zeg je niets? Sapperloot, dat is aardig”.

„O! Père, Cher Père,” meer kon zij niet zeggen, ze liet Bas' arm los en kuste hem op zijn oud gerimpeld gezicht en met 'r stralende oogen keek ze rond en ze zocht naar David, maar zag dat hij achter met Mevrouw Wedelwende in gesprek was.

„En David”, ging Cher Père voort, „Meizoentje, zal er misschien toch nog in kunnen spelen als je dat wilt, want Emants wilde er de voorwaarde aan verbinden dat het eerst op ons tooneel in intiem kring wordt opgevoerd. Verdien ik nu niet dat je mij ook wat geeft?”

„U verdient den hemel aan me”.

„Dien zie ik nog maar liever van de aarde af. Ik zeg met een ouden vriend van me, een bon katholiek, kinderen, die z'n stervensuur zag naderen en bediend werd: Ik ben bereid maar niet gepresseerd”.

Bas' schouders schudden van het lachen.

„Nu, wat wilt u van me hebben?” drong Marianne.

„Dat je me Peetoom maakt als de stamhouder er is”.

„O dat is goed! dat is prachtig”. Marianne en Bas spraken tegelijk en bij hun verhoogde levendigheid kwam nu Moeder Antje, die zeer nieuwsgierig was welk bijzonder gesprek er plaats had tusschen den ouden heer en haar zoon en dochter, een stapje nader.

„Mevrouw Hoogland, kijk uw dochter maar eens aan, haar stuk . . .” Maar Marianne legde haar hand op de zijne: „Strakjes, Père, als we onder ons zijn, nu niet, nu niet”, en vreezend dat zij onbeleefd was geweest, keerde Marianne zich naar de zijderuischende kolonelsvrouw die naast Oma Breecamp in den grooten fauteuil gezeten was.

„Wat 'n bloemen en wat 'n geluk, Mevrouwtje!”

Marianne zette zich naast haar.

„U is een bevoorrecht wezentje. Ik zeg het zoo dikwijls tegen mijn man als u voorbijgaat. Wij noemen u het gelukkige buurvrouwtje! want” (en nu keerde de kolonelsvrouw zich naar kleine Oma) „weet u, Mevrouw, aan de andere zijde hebben wij toevallig een minder gelukkig echtpaar wonen . . .”

„Dat is dus de ongelukkige buurvrouw?” vroeg Oma.

„Juist, juist, dat is de ongelukkige buurvrouw, ach ja, we hebben kassian met 'r, maar nie waar, waar twee kijven hebben twee schuld!”

Daar noch Oma noch Marianne hierop antwoordde, lepelde de kolonelsvrouw haar glaasje advocaat cordaat uit, zette het weder op 't kleine tafeltje voor zich en zeide, haar voile omlaag trekkend over het hier en daar reeds gerimpeld damesgezichtje: „Wij moeten nu eens opstappen. Manlief is in een diep gesprek met dien ouden heer, een interessant gezicht, hoe heet hij ook weer, Mevrouwtje?”

(Wordt vervolgd).

Verbetering.

In het nummer van 2 October 11. zijn de onderschriften der afbeeldingen van 't uitwendige der kerken te Noordbroek en Zuidbroek onjuist. Waar Noordbroek staat, leze mer Zuidbroek, en omgekeerd. Wel juist zijn de onderschriften van de afbeeldingen der kerk-interieurs.

Foto R. H. Herwig.

HET GEBOUW VAN HET KOLONIAAL INSTITUUT TE AMSTERDAM, GEZIEN VAN DE MUIDERPOORT.

HET KOLONIAAL PALEIS TE AMSTERDAM.

NADAT de Vereeniging het Koloniaal Instituut, welker Statuten in 1910 koninklijk werden goedgekeurd, in 1911 een overeenkomst had aangegaan met het in 1865 door de Nederlandsche Maatschappij van Nederland te Haarlem gestichte Koloniaal Museum, welks verzamelingen aan het nieuwe Instituut werden overgedragen, en de in 1903 te Amsterdam opgerichte „Vereeniging voor de Stichting van een Museum van Land- en Volkenkunde” en het Genootschap „Natura Artis Magistra” mede bereid bleken, hunne verzamelingen af te staan, was voor haar de tijd gekomen, een eigen gebouw te stichten. De gemeente Amsterdam stond daartoe in 1914 nagenoeg kosteloos het terrein der voormalige Oosterbegravingplaats nabij de Muiderpoort in erfpacht af en spoedig daarop werd met den bouw een aanvang gemaakt. ☼ De wereldoorlog vertraagde den voortgang der werkzaamheden aanmerkelijk. Wel kwam in 1917 het afzonderlijk gebouw voor de afdeling Tropische Hygiëne in het Oosterpark gereed, maar in 1918 was nog slechts de onderbouw van het hoofdgebouw voltooid, en toen en in de volgende jaren stuitte men herhaaldelijk op gebrek aan middelen, maar ook telkens waren er belangstellenden — onder hen dient vooral wijlen dr. H. F. R. Hubrecht genoemd te worden — die voortzetting van den bouw en de inrichting mogelijk maakten. In 1922 kwam het geheele gebouw onder de kap, in 1923 was het museumgedeelte (waarin toen de bekende Jubileum-tentoonstelling is gehouden) ongeveer voltooid en onlangs, den 9den October, kon het Koloniaal Paleis door Koningin Wilhelmina officieel worden geopend, na twaalf moeilijke jaren, waarin men zich wel eens heeft afgevraagd, of het grootsche werk ooit tot stand zou komen. Maar kloeke en tegelijk vermogende mannen — gelukkige combinatie — hadden zich Coen's „dispereert niet” voor oogen gesteld en dank zij hun onversaagd doorzetten en ondanks het feit dat de kosten van den bouw, oorspronkelijk op 1.8 miljoen geraamd, ongeveer 6 miljoen hebben bedragen, verrijst dan thans in Neerland's hoofdstad het geweldige bouwwerk, dat binnen zijn muren de banden tusschen Nederland en de Nederlandsche Indiën nauwer zal aanhalen.

☼ Van verre gezien maakt het gebouw reeds door zijn omvang indruk en terstond roept het herinneringen op aan de Deensche koningspaleizen, aan Kronborg, aan Frederiksborg, aan Rosenborg, en — misschien omdat wij toch eenmaal met onze gedachten in Denemarken verwijlen —, aan de Beurs te Kopenhagen; de vraag rijst, of de bouwmeesters door deze scheppingen zijn geïnspireerd of wel, den schilderachtigen bouwstijl van vroeger eeuwen wenschende na te bootsen, onvermijdelijk iets dergelijks móesten tot stand brengen, daar zij voor een opdracht stonden, waarvoor in vorige eeuwen eigenlijk alleen de Nederlanders zich zagen geplaatst die door de Deensche Koningen werden te werk gesteld. ☼ Een nader beschouwing leert echter, dat de schepping van de architecten van dezen tijd toch wel sterk van die der in

Denemarken werkende bouwmeesters afwijkt. In de eerste plaats omdat eerstgenoemden geen bouwkundige eenheid schiepen, maar een eigenaardig samenstel van gevels, muren en torens van verschillende stijlen; op vele plaatsen overweegt de Hollandsche renaissance met Vlaamsch-Deensche allure, elders weer is zij bijkans geheel, of geheel, zoek. ☼ Terstond moet worden opgemerkt, dat de architecten toch ook wel voor een héél moeilijke taak stonden: onoverkomelijke bezwaren noopten, het vroeger door de graven op de begraafplaats ingenomen terrein onbebouwd te laten, met het gevolg dat het gebouw een onregelmatigen en langgerekten vorm moest krijgen. Bovendien is het nu eenmaal voor menschen van dezen tijd zéér moeilijk, zich op geheel bevredigende wijze in stijlen van vervlogen tijden te uiten. ☼ Bij de beschouwing der gevels krijgt men den indruk, dat somtijds de ontwerpers zich geweld hebben aangedaan om toch vooral te bedenken, dat hun stijl versiering, rijke versiering, verlangde, maar op andere momenten de natuur boven de leer hebben laten gaan, en plots de versiering hebben vergeten. En zoo draagt ook deze tot den onbevredigenden indruk van het geheel bij, al geeft zij op zich zelf soms zeker tot bewondering aanleiding. ☼ Ja, mooie details geeft dit gebouw ongetwijfeld te zien. Het mooiste is misschien wel de hoofdingang aan de Mauritskade, en ziedaar dan bovendien werk, waarvan de eer toch zeker wel in de eerste plaats aan de bouwmeesters, en niet aan zijn helpers-beeldhouwers toekomt. De groote middendeur vormt met de kleine zijdeuren en de sierlijk omlijste oeil-de-boeufs daarboven een geheel van bijzonder gelukkige compositie. Van de andere ingangen wijzen wij op de op de bladzijden 510 en 511 afgebeelde, kostelijke scheppingen van namaak-oud! ☼ Nog meer dan aan 't uitwendige ontbreekt aan 't inwendige eenheid. En hier vooral treft het, dat de Indische sfeer er zoo geheel zoek is. De centrale hal achter den hoofdingang, rijk, pompeus, heeft het internationaal aanzien van een hall in een hotel voor millionnaires. De groote gehoorzaal daarachter, met haar houten overkapping, is een opmerkelijke zaal die zich voordoet als een combinatie van een middeleeuwsche ridderzaal en een hedendaagsche bioscoop. Minder eigenaardig, maar misschien juist daarom treffender, is de groote lichthof aan de zijde van de Linnaeusstraat, een indrukwekkende grootsche ruimte van weer geheel ander karakter. Hier, als elders in het gebouw, blijkt slechts weinig van het streven waarvan de gevels getuigen: nabootsing van oude stijlen. ☼ Dit alles neemt niet uitnemend aan zijn bestemming zal kunnen beantwoorden en door zijn grootschen opzet bovendien welsprekend getuigenis aflegt van durf, geestkracht en doorzettingsvermogen. ☼ Moge het Koloniaal Paleis een krachtige schakel vormen tusschen de drie gebieden, waarover onze driekleur waait!

Foto R. H. Herwig.

HET GEBOUW VAN HET KOLONIAAL INSTITUUT. DE HOOFDINGANG AAN DE MAURITSKADE.

SPIJBELEN.

NIET voordat ik ongeveer acht jaar was, werd ik met m'n blauwe zakje voor m'n boek, m'n schrift en m'n middagboterham naar school gestuurd — niet eerder, Goddank! Want wat mijn innerlijke ontwikkeling betreft en de vorming en harding van mijn jonge dichtersziel, heb ik zeer zeker meer geleerd door de bokkesprongen van m'n jeugd dan door de vervelende herhalingen van alle eerste beginselen der wetenschappen. ☼ In onze tijd was het de droom van alle rakkers, die bij ons op school gingen, te spijbelen. Wie dat gedaan had, werd door de anderen een kerel, een fideele vent gevonden. — „Spijbelen” beteekent in Provence ver van 't ouderlijk huis een slippertje maken zonder je ouders te waarschuwen en zonder te weten waar je eigenlijk heen zult gaan. De kleine Provençaaltjes spijbelen, als ze bang zijn voor een flink pak slaag bij hun thuiskomst na het een of ander vergrijp, een ernstig misdrijf of ongehoorzaamheid. Dus, zoodra de bangeriken voelen wat hun te wachten staat, laten ze de school, vader en moeder in den steek en smeren 'm op goed geluk. Wat ervan komt, dat komt ervan. Leve de vrijheid! ☼ 't Is iets heerlijks, iets overweldigend heerlijks, je op dien leeftijd je eigen baas te voelen, in volle vrijheid overal heen te gaan, waar je maar wilt, naar de heiden! moerassen! de bergen! Maar dan komt de honger. Is het zomer, dan is het nog zoo kwaad niet. Want er zijn boonen, tuinen met appels, peren en perziken, kerseboomen, die je oog streelen, vijeboomen, die je hun lekker rijpe vijgen aanbieden en dikbuikige meloentjes, die je toeroepen: „Eet mij op”. En dan de mooie wijngaarden, de wijnstokken met de gouden trossen, ha! het is me of ik ze voor me zie! ☼ Maar in den winter moet je van alles doen om aan den kost te komen. . . . Ja, er zijn zelfs snaken, die om onderdak vragen als ze langs boerderijen komen, waar

men ze niet kent. En als ze dan kunnen, de schavuiten, dan stelen ze de eieren uit de kippenhokken en zelfs de nest-eieren, die ze rauw opdrinken. ☼ Maar de trotschen, de hooghartigen, die de school en hun familie in den steek gelaten hebben niet zoozeer uit luiheid, als wel uit zucht naar onafhankelijkheid of om de een of andere onbillijkheid, die hen gekwetst heeft, die ontvluchten menschen en woningen. Zij brengen den dag door in het koren, in greppels, in gierst-velden, onder bruggen of in hutten, en den nacht in stroo of hooibergen. Als ze honger krijgen, eten ze bramen, pruimen, amandels, die men nog aan de boomen heeft laten zitten, of trosjes van den wilden wingerd. Ze eten de vruchten van den iep (die ze wittebrood noemen), uien, wrange peren, beukennoten en desnoods ook eikels. De heele dag is één spel. . . . Waarvoor zouden ze vriendjes noodig hebben? Alle dieren en diertjes houden je daar gezelschap; je begrijpt, wat ze doen, wat ze zeggen, wat ze denken, en het lijkt wel, of zij alles begrijpen, wat je tegen hen zegt. ☼ Als rasechte Provençaal, die ik was of zou zijn (verwonder u daarover niet), spijbelde ik, evenals m'n makkers, toen ik nog maar nauwelijks drie maanden op school was. De reden hiervan was de volgende. ☼ Drie of vier deugnieten (die den geheelen dag rondzweerven onder voorwendsel van gras te gaan snijden of paardevijgen op te rapen), kwamen mij afhalen, toen ik naar de school in Maillane zou gaan en zeiden tegen me: — „Ach, ezels, wat wil je op school gaan doen, om daar den heelen dag tusschen vier muren opgesloten te zitten! school te moeten blijven en dan tikken op je vingers te krijgen met de plak! Ga mee met ons spelen. . . .” ☼ Helaas! het heldere water lachte in de beekjes; daarboven in de lucht zongen de leeuweriken; korenbloemen, gladiolen, klaprozen, bolderiken bloeiden in de zon tusschen het groene koren. . . . En ik zei: — „Ik kan morgen wel naar school gaan.” ☼ En toen gingen we met opgestroopte broeken in de rivier pootje ba-

den. We plasten en ploeterden, we vischten dikkoppen, we spatten, klets! klats! met modder, daarna besmeerden we ons tot halverwege de kuiten met zwarte bagger (om laarzen te maken). En toen vliegensvlug, in 't stof op een hollen weg:

Daar gaan de soldaten
Ten strijde heen.
En ra-pa-ta-plan,
Op zij iedereen!

☞ Jongens, wat heerlijk! O, we waren den koning te rijk! En bovendien hadden we daarna met 't brood en de proviand uit mijn knapzak een verrukkelijk maal. . . . ☞ Maar aan alles komt een eind! — Op zekeren dag zei m'n vader, dien de meester zeker gewaarschuwd had, tegen me: — „Hoor eens, Frederik, als je nog eens weer de school verzuimt om in slooten te gaan modderen, onthoud dan één ding: dan breek ik een wilgenroede op je rug aan stukken. . . .”

☞ Drie dagen later verzuimde ik uit lichtzinnigheid weer en ging weer pootje baden. ☞ Had hij op mij geloerd of was het toeval? Daar zie ik plotseling, op dertig pas afstand, terwijl ik met de andere bengels nog zonder broek in het water stond te dansen, mijn vader aankomen. Ik verstijfde van schrik. ☞ M'n vader bleef staan en riep: — „Goed zoo. . . . Je weet, wat ik je beloofd heb? Nu, ik wacht je vanavond.” Meer niet, toen ging hij weg. ☞ Mijn vader, die zoo zacht was als een lam, had mij nog nooit 'n knip voor den neus gegeven; maar hij was driftig, gebruikte krachttermen en ik was doodsbang voor hem. — O, zei ik bij mezelf, nu, nu slaat je vader je dood. . . . Hij is zeker de roede gaan klaarmaken. En mijn schavuiten van vrienden lieten hun vingers klappen en zongen nog op den koop toe: — Au! au! au! 'n pak ransel; au! au! au! ☞ — Drommels! zei ik tot mezelf, nu je toch verloren bent, moet je de plaat maar poetsen en spijbelen. En ik ging er vandoor. Als ik me goed herinner, sloeg ik een weg in, die naar boven, naar de Crau d'Eyragues leidde (ten Noorden van de Rhône-delta). Maar wist ik, arme, kleine kerel, toen wel, waar ik heen ging? Toen ik misschien een uur of anderhalf uur geloopt had, leek het mij dan ook toe of ik in Amerika was. ☞ De zon begon te dalen; ik was moe, ik was bang. . . . — Het wordt laat, dacht ik, en waar ga je nu eten? Je moet ergens in de een of andere boerderij onderdak gaan vragen. En zoetjesaan ging ik van den weg af, naar een kleine, witte boerenwoning toe, die er mij vriendelijk uitzag met z'n varkenshok, z'n mestkuil, z'n put, z'n latwerk, alles tegen den noordoostenwind door een cypreshaag beschut. ☞ Schuchter ging ik naar de deur toe en zag een oude vrouw, die sneden brood met soep doorweekte, een smerig wijf met slordig haar. Je moest wel ergens honger hebben om wat zij aanraakte, te willen eten. De vrouw had den ketel van de haal genomen en midden in de keuken op den grond gezet. En terwijl ze voortdurend haar tong bewoog en zich krabde, schepte ze met een grooten soeplepel den bouillon eraf en goot het over dunne

plakjes beschimmeld brood. ☞ — „Wel, grootmoeder, week je brood?” — „Ja,” antwoordde ze. . . . „En waar kom jij gevandaan, mannetje?” — Ik kom van Maillane; ik heb gespijeld en kom u. . . . onderdak vragen.” — „Zoo,” antwoorde de leelijke mensch op knorrig toon, „ga dan maar op de trap zitten, dan slijt je ten minste mijn stoelen niet.” En ik ging in elkaar gedoken, op de eerste trede zitten. ☞ — „Grootje, hoe heet het hier?” — „Sebaldeburen.” — Sebaldeburen! Ge weet wel, dat als de menschen tegen kinderen spreken over een ver land, ze dikwijls uit de grap zeggen: Sebaldeburen. Ge kunt begrijpen, dat ik, op dien leeftijd, aan Sebaldeburen en andere fantastische landen even vast geloofde als aan het Onze Vader. De oude vrouw had dan ook nauwelijks dien naam uitgesproken of het koude zweet brak mij uit, toen ik zag, dat ik zóó ver van huis was.

☞ — „Ziezoo, jongetje,” zei de oude vrouw, toen ze klaar was, „nu zijn we er nog niet: in dit land eten luilakken heelemaal niet. . . . en als jij ook je deel wil hebben, moet je 't eerst verdienen, begrijp je wel?” — „Heel graag. . . . Wat moet ik dan doen?” — „We zullen allebei onder aan de trap gaan staan, zie je, en dan springen; wie het verst springt, krijgt een bord lekkere soep. . . . en de ander mag toekijken.” — „Goed.” ☞ Ik was waarschijnlijk nog trotsch ook, dat ik mijn maal kon verdienen, vooral met een spelletje. Ik dacht: — Het zou al heel slecht moeten loopen, als dat ouwe, kreupele wijf verder sprong dan jij. ☞ Zoo gezegd, zoo gedaan. Met de voeten aaneen, gaan we onder aan de trap staan. Zoals ge weet, is die in boerenwoningen altijd tegenover de deur, vlak bij den drempel. — „En ik zeg: één,” riep de vrouw, terwijl ze haar armen heen en weer zwaaide om een aanloop te nemen. — „En ik zeg: twee.” — „En ik zeg: drie!” ☞ Ik spring uit alle macht en kom over den drempel. Maar de oude heks, die maar een schijnbeweging gemaakt had, doet dadelijk de deur dicht, schuift den grendel ervoor en roept:

— „Kwajongen, ga maar gauw terug naar je vader en moeder. Ze zullen wel in angst zitten, hoor!” ☞ Ik, arme, bleef daar versuft staan als iemand, die z'n laatste stuivertje versnoept heeft. . . . Waarheen nu? Naar huis? Voor geen geld ter wereld zou ik weer teruggegaan zijn, want het was me of ik in m'n vaders hand de dreigende roede zag. En bovendien, 't was haast nacht en ik herinnerde me den weg niet meer. ☞ — Vooruit maar. Achter de boerenwoning was een pad, dat tusschen twee hoge glooiingen tegen den heuvel opliep. Ik sla dat op goed geluk in; vooruit nu maar, loop maar door, Frederikje. ☞ Na stijgen en dalen, was ik doodop van vermoeidheid. . . . Dat kunt ge begrijpen. Op dien leeftijd, met niets in m'n maag sedert twaalf uur. Eindelijk ontdek ik in een onbebouwd wijnakker, een vervallen hut. Daar moest vroeger brand geweest zijn, want de muren, en geen ramen; en de balken, die nog maar aan één kant vastzaten, sleepten met den anderen kant over den grond. Net

Foto K. H. Herwig.

HET GEBOUW VAN HET KOLONIAAL INSTITUUT.
DE INGANG VAN HET HANDELSMUSEUM.

het hol van de Nachtmerrrie. Terwijl m'n krachten me begaven, kroop ik moe, doodop van den slaap, op den diksten balk en ging er languit op liggen . . . En, in een oogwenk sliep ik. ☼ Ik zou niet kunnen zeggen, hoe lang ik daar lag. Zooveel is echter zeker, dat ik midden in m'n slaap plotseling een kolenvuur meende te zien branden, waaromheen drie mannen zaten te praten en te lachen. — Droom je? zei ik in m'n slaap tot mezelf, droom je of is het werkelijkheid? Maar dat zware, behaaglijke gevoel, waarin de sluimering je brengt, benam mij alle angst en ik bleef zachtjes doorslapen. ☼ Op den duur moet de rook me verstikt hebben; plotseling spring ik op en slaak een kreet van schrik . . . O! als ik niet doodgebleven ben van ontsteltenis, dan zal ik nooit dood gaan! Drie zigeunergezichten, die zich alle drie tegelijk naar mij wonden, met vreeselijke oogen . . . — „Doodt mij niet! doodt mij niet!”

riep ik hun toe, „doodt mij niet!” ☼ Toen begonnen de drie zigeuners, die zeker even bang waren geweest als ik, te lachen en een van hen zei tegen me: — „Zeg, kleine aap, je hebt ons een leelijken schrik op 't lijf gejaagd! Daar kun je trotsch op zijn, hoor!” ☼ Maar toen ik ze zag lachen en praten, net als ik, kreeg ik weer wat moed en ik merkte tegelijkertijd, dat een heerlijke geur van gebraden vleesch mijn neus streelde. ☼ Ze lieten mij van m'n stok naar beneden komen, vroegen me vanwaar ik kwam, hoe ik heette, hoe ik daar kwam en weet ik wat al meer. En toen ze eindelijk geheel gerustgesteld waren, zei een van de dieven ('t waren inderdaad drie dieven): „Als je gespijeld hebt, heb je zeker wel honger . . . Hier, eet op.” En hij gooide mij als 'n hond een stuk halfgaar lamsvleesch toe, waar 't bloed uitliep. Toen eerst zag ik, dat ze pas een jong schaap gebraden hadden — dat ze zeker van een herder gestolen hadden. ☼ Dadelijk nadat we allen zoo lekker gegeten hadden, stonden de drie mannen op, raapten hun plunje bij elkaar en praatten zachtjes; toen zei een van hen: — „Hoor eens,

jongens, omdat je een flinke rakker bent, zullen we je geen kwaad doen . . . Maar we stoppen je in die ton, omdat je niet hoeft te zien, waar wij heen gaan. Als het licht wordt, mag je roepen en dan zal de eerste de beste voorbijganger je er wel uithalen, als hij wil.” — „Zet me maar in de ton,” antwoordde ik gedwee. ☼ Ik was nog heel blij, dat ik er zoo gemakkelijk afkwam. En werkelijk stond toevallig in een hoek van de bouwvallige hut een ton zonder bodem, waarin de eigenaars van den wijnakker zeker den most lieten gisten als 't oogsttijd was. Ze pakken me bij m'n broek en pats! in de ton. Daar zat ik dus, heel alleen in den stikdonkeren nacht, in een ton achter in een bouwvallige hut! Ik draaide me er als een kluwen in en terwijl ik den morgenstond afwachtte, bad ik zachtjes om de booze geesten te verdrijven. ☼ Maar stel je voor! Daar hoor ik plotseling iets in het donker snuiven en om m'n ton heen loopen! Ik houd m'n adem in, of ik dood was en beval me God en de Heilige Maagd aan . . . En ik hoorde om mijn ton heen en weer draaien,

ruiken en hard duwen, dan weer weggaan en weer terugkomen . . . Wat is dat nu weer? M'n hart klopte en suiste als een uurwerk. ☼ Toen de dag begon te schemeren en het getrappel, dat mij angst aanjoeg, een eindje weg was gegaan, wilde ik heel voorzichtig door 't spongat loeren en wat zie ik? Een wolf, wel zoo groot als een kleine ezel! Een reusachtige wolf met twee oogen, die als kaarsen flikkerden! Naar het scheen was hij afgekomen op den geur van 't schaap en toen hij niets dan de botten gevonden had, kreeg hij trek in mijn malsche kindervleesch. ☼ Wat vreemd is, toen ik eenmaal gezien had wat het was, bedaarden m'n hartkloppingen een beetje! Ik was zoo bang geweest voor een nachtelijke verschijning, dat het gezicht van den wolf mij m'n moed teruggaf. — Ja maar, zei ik, je bent er nog niet: als dat beest merkt, dat er geen bodem in die ton is, zal hij erin springen en je met één beet dooden . . . Als je maar een list kon bedenken . . . ☼ Toen ik me even bewoog, hoorde de wolf dat en was met één sprong weer bij de ton. Daar draait hij er weer om heen en slaat met zijn langen staart tegen de duigen. Ik steek m'n hand voorzichtig door het spongat, grijp den staart, trek 'm naar binnen en pak hem met beide handen vast. ☼ Als of hem vijfhonderd duivels op z'n hielen zitten, gaat de wolf er met de ton vandoor, door bouwland, over steenen, door wijngaarden. We zijn samen zeker wel alle hellingen van Eyragues, Lagoy en Bourboure afgerold. — Au, goeie hemel! Jezus! Maria! Jezus, Maria, Jozef! huilde ik, wie weet, waar die wolf je brengt! En als de ton uit elkaar valt, bijt hij je dood en eet je op . . . ☼ Maar bons! plotseling barst de ton, de staart vliegt uit m'n handen . . . Ver, heel in de verte zag ik m'n wolf wegdraven en kijk! ik stond op den Pont-Neuf, op den weg van Maillane naar Saint-Remy, een kwartier van ons huis. De ton was zeker tegen de borstwering van de brug gestooten en zoo gebarsten. ☼ Ik behoef u zeker niet te zeggen, dat ik na zulke

emoties heelemaal geen angst meer had voor de vaderlijke roede. Op een draf holde ik naar huis, alsof de wolf mij nog achterna zat. ☼ Achter het huis, langs den weg, was m'n vader bezig kluiten stuk te slaan op een akker. Hij richtte zich lachend op den steel van z'n knots op en zei: — „Zoo, jongens, ga maar gauw naar moeder. Ze heeft den heelen nacht niet geslapen.” ☼ Ik rende naar mijn moeder. In geuren en kleuren vertelde ik m'n ouders al m'n avonturen. Maar toen ik aan het verhaal van de dieven en de ton en den grooten wolf was gekomen, zeiden ze: — „Ach, domoor, begrijp je dan niet, dat je dat in je angst allemaal gedroomd hebt?” En al hield ik nog zoo vol, dat het de zuivere waarheid was, het hielp allemaal niets. Niemand wilde het gelooven. FRÉDÉRIC MISTRAL.

Ontvangen boeken.

De Zwitsersche Verkeerscentrale te Zürich en Lausanne zond ons haar in de Nederlandsche taal gestelde „Beknopte Reisgids van Zwitserland”, met vele illustraties. — Van de N.V. Rozenkweekerij „Hollandia”, v/h G. A. H. Buisman & Zoon te Heerde, ontvingen wij haar Rozengids, Herfst 1926.

Foto R. H. Herwig.

HET GEBOUW VAN HET KOLONIAAL INSTITUUT.
DE INGANG DER BOEKERIJ.

DE MARABOE.

DAAR staat hij, wat lichaamsbouw betreft wel de meest afzichtelijke aller ooievaarsoorten, bekend onder den naam Maraboe. Onbeweeglijk, naar het schijnt in diep gepeins verzonken, staat demenschenhooge vogel met gebogen rug en ingetrokken kalen kop, schijnbaar ootmoedig op een bevel van zijn meester te wachten. Is het om zijn nederbuigende houding, die hij veelal aanneemt, dat hij in Engelsch Indië den naam Adjudant heeft gekregen? Is het wegens zijn hooge gebukte gestalte en zijn kale kruin, dat de bezoeker van den Berlijnschen „Tiergarten” hem „Geheimrat” gedoopt heeft, omdat hij hem aan de caricatuur herinnert van een voor zijne Excellentie kruipenden ambtenaar? ☞ Maar hoe het ook zij, laat een meer aandachtige beschouwing van dezen reus onder de ooievaars nog twijfel bestaan aan de wijze, waarop hij in zijn onderhoud voorziet? En vallen niet dadelijk eenige kenmerken in het oog, die hij met de van dierenlijken levende gieren gemeen heeft? De naakte, soms schurftig uitzieende kop en hals, die spaarzaam met haarachtig dons bedekt zijn en wier aan bedorven vleesch herinnerende gele, roode en blauwe kleuren in allerlei schakeeringen onwillekeurig een gevoel van walging opwekken, doen reeds vermoeden, dat de Maraboe zich niet lang bij een in ontbinding verkeerend dierenlijk zal laten wachten, om de gieren gezelschap te komen houden. Onmiddellijk is de Maraboe dan ook present, waar een lid der kudde of een of ander wild den laatsten adem heeft uitgeblazen. Dan maakt hij zich uit zijn devote houding dadelijk tot den aanval gereed, steekt hij zijn afzichtelijken, langen hals met den naar beneden hangenden kropzak naar voren en hakt hij zich met zijn enormen, aan den wortel zooveel breederen en hooger, vierzijdigen, wigvormig uitlopenden snavel een bres in de dikke, taaie huid van het cadaver. ☞ Zeker is er geen vogel, die in vraatzucht den Maraboe evenaart. Zijn snavel, waarnaast die van den ooievaar een dun sprietje lijkt, zegt dit onmiddellijk. Hij eet alle mogelijke gewervelde dieren van de grootte van een rat of van een jongen krokodil tot die van de kleinste muis, verder allerlei schelpdieren, insecten en spinnen, maar het liefst doet hij zich te goed aan allerlei viezen afval. Niet zelden bevat zijn maag zoogdierbeenderen van een grootte, die geen andere vogel naar binnen zou kunnen werken. ☞ Geen wonder, dat de Maraboe als straatreiniger, zowel in Afrika als in Indië, evenals de gieren, door de wet beschermd wordt en dat hij er zelfs als de Opperman onder de dierlijke straatreinigers in hoog aanzien staat. Overall, waar in het Oosten of in Afrika markt gehouden wordt, stapt hij, evenals de Haagsche ooievaar eertijds te midden der vischbanken van de Residentie, met langzamen, statigen tred onder de menigte rond en niemand waagt het, hem bij zijn luguber bedrijf te hinderen, want een houw met zijn enormen snavel zou zijn verdiende loon zijn. Ook langs de oevers der rivieren en aan zee-kusten is de Maraboe geregeld te vinden; hij weet, dat hij er altijd wat, hetzij levend of dood, zal vinden, dat zijn onverzadiglijken eetlust kan bevredigen. ☞ Een in het oog vallend kenmerk van den Maraboe is de van den onderhals naar beneden hangende, dunwandige zak, die noch met de mondholte of den slokdarm, noch met de luchtpijp in verbinding staat, en welks functie nog steeds niet bekend is. De dierkundige heeft aan dit karakteristieke orgaan den naam Kropooievaars (het geslacht *Leptoptilus*) ontleend en ook de Arabieren vinden den zak een zóó beheerschend element in het uiterlijk van dezen vogel, dat zij hem „Abu Sein”, d.i. „vader van den zak” noemen. ☞ In zijn houding en bewegingen heeft hij iets, dat menig vader en opvoeder hem zal benijden; want uit iedere beweging spreekt zijn onverwoestbare kalmte, en van ondoordachte handelingen is bij hem nimmer sprake. Brehm, de groote dierenkenner, die te Chartoem den Maraboe dage-

MARABOE.

lijks heeft kunnen waarnemen, viel het altijd weér op, dat iedere schrede, iedere blik zorgvuldig berekend en afgemeten was. Wanneer hij vervolgd wordt, ziet hij ernstig om, meet den afstand, die hem van zijn vijand scheidt, en regelt daarnaar zijn passen. Wanneer de jager staan blijft, doet hij het ook, enz. De jacht op den Maraboe, ter wille van de kostbare, blauwgrijze, gekrulde veeren onderaan den staart (de z.g. Maraboeveeren), is dan ook zeer moeilijk, want zelfs op zijn slaapplaatsen laat hij zich niet gemakkelijk verschalken. Beter gelukt de vangst, waarbij de inboorling, met wien de Maraboe vertrouwelijk omgaat, gebruik maakt van de ongeloofelijke vraatzucht van zijn vriend. Tusschen den afval werpt hij n.l. een of ander been, waaraan een sterke, lange draad is vastgemaakt. Zoodra het slachtoffer het been heeft ingeslikt, kan het als aan een angel gevangen worden, nog eer het den tijd heeft gehad, het been uit te spuwen. ☞ De grootste der drie Maraboe-soorten bewoont het vaste land van Indië. Het is de *Leptoptilus dubius* der dierkundigen, meer bekend als de Adjudant. In de

steden, o.a. te Calcutta, is deze soort zóó talrijk, dat men haar soms bij duizenden op de daken der huizen ziet zitten of liever staan, evenals de zwarte aasgier zulks in Suriname's hoofdstad, Paramaribo ¹⁾, pleegt te doen. In de dorpen houdt men den Adjudant, evenals bij ons de ganzen, veelal in tammen staat, ter wille van de kostbare Maraboeveeren. In het heete jaargetijde verlaat deze vogel de steden en zijn terugkeer beschouwt men er als het zeker teeken, dat de regentijd nadert. ☞ De op de groote Soenda-eilanden levende soort, de Javaansche Adjudant (*Leptoptilus javanicus*), is kleiner, heeft een okergelen hals, een groenzwarten rug, waarover golvende dwarsstrepen in het donkerste zwart heenloopen, dat op de groote vleugeldekveeren in een metaalglanzende paarse tint overgaat. De Javaansche Adjudant houdt zich bij voorkeur op grasland en temidden der rijstvelden op en bouwt zijn uit riet en suikerriet samengesteld nest op dikke takken van hooge boomen. Zij is de eenige Maraboe-soort, die men in een diergaarde een vrije beweging te midden der andere steltloopers kan toestaan. ☞ De Afrikaansche Maraboe (*Leptoptilus crumeniferus*) die minder groot is dan de Indische soort en in meerdere variëteiten over een groot deel van Afrika verspreid is, is op de bovendeelen donkergroen metaalglanzend, waartegen de witte zoomen der groote dekveeren mooi afsteken. Ook de buikzijde en de schouders zijn wit. Voeg daarbij den vleeschkleurigen, bijna kalen kop en den vuilgeelwitten snavel, dan is ook deze aasverslinder door de natuur nog zoo heel slecht niet bedeed. ☞ Keeren wij ten slotte tot de inleidende woorden dezer korte schets terug en bezien wij nog eens aandachtig het beeld van onzen vogel, zooals de photograaf

dit in den Londenschen Zoo in een zijner meest geliefkoosde standen heeft vastgelegd, dan zal de dierenvriend, die met den Maraboe op vertrouwlijken voet verkeerdt heeft, het volkomen begrijpelijk vinden, dat in den Grooten Dierenraad aan het oordeel van den Maraboe een groote waarde wordt toegekend. Zijn machtspreuk: *Sunt bestiae, bestiae manent, bestialia tractant* ²⁾ zal hij in zijn ambt van Raadgever en Rechter nimmer uit het oog verliezen.

H. v. C.

Bloemen en tuinkunst aan de Riviera.

DE planten bepalen het karakter der tuinen. Dat is misschien voor sommige ijdele menschen, die meenen dat zij de scheppende goden zijn, niet prettig te hooren, maar de ware tuinkunstenaar richt zich naar de planten, die zijn materiaal vormen, waarmede hij te werken heeft. Hoogstens zou men kunnen zeggen, dat

¹⁾ Sedert eenige jaren wordt de hulp van den aasgier als straatreiniger te Paramaribo (zie het art. in het nummer van 1 Mei l.l. versmaad, en heeft men de dieren op groote schaal verjaagd, sedert het hygiënisch nadeel van de drinkwaterbesmetting grooter werd geacht. ²⁾ Zij zijn beesten, zij blijven beesten en zij handelen als beesten.

BLOEMEN EN TUINKUNST AAN DE RIVIÈRA. PARK MET KUNSTMATIGE GROT TE NICE.

zij (de planten) en hij (de aanlegger) te samen, in wederkeerige aanvulling een tuin kunnen scheppen; want, evenals hij, leggen de gewassen hun persoonlijkheid in de schaal, tot vorming van 't karakterbeeld van tuin of park. Het bewijs ervoor kan men overal ontwaren, in onze Noordelijke tuinen, die veelal weldoende kalme, ademen, vaak overhellend naar het plechtige, dank zij de wijding van beuken en eiken, de strafheid van ernstige sparren en de zacht vervloeiende grasmatten; in Zuidelijker streken (in Italië, aan de Rivièra) en in Oostersche en tropische landen, waar de flora's en hare aanwending in tuinen, en de opvattingen van tuinkunst, weer geheel andere zijn. ☞ De tuinkunstenaar moet zijn materiaal aanvoelen, dit op zijn specifieke decoratieve eigenschappen verstaan, het door en door kennen. Dat blijkt overtuigend, als, bij gebrek aan inzicht en gevoel, planten, ten opzichte van hare sierwaarde, op verkeerde plaatsen worden aangebracht, waardoor zij niet tot haar recht kunnen komen of geheel onpassend zijn. Dit is dan niet de fout der planten, maar van hem, die ze niet begreep. Tuinkunstenaar is hij, die zich door de natuurlijke gratie der gewassen laat leiden en zijn arbeid aan hare waarden ondergeschikt maakt. ☞ De volmaakte tuin bestaat echter niet. Dit is praktisch ook niet mogelijk, omdat ten slotte de opvattingen in zaken van kunst en smaak, zelfs onder de meest kunstzinnig aangelegde menschen, verschillend zijn, en, evenals onze gevoelens, uitvloeisel zijn van eigen temperament. Ieder kan zich echter inspinnen het schoonheidsideaal te benaderen, door te streven naar zuiverheid, te zoeken naar de waarheid, die in elk schoonheidsideaal verborgen is. Daarom is het nuttig tuinen en tuinkunst, bij alle verschil van bodem, klimaat en materiaal, te toetsen aan deze overwegingen; en dan zal men zien hoeveel er te leeren valt uit de deugden en fouten, die wel in elken tuinaanleg en beplanting naar voren komen. ☞ Zoo ben ik, tijdens een verblijf aan de Rivièra, hier en daar gaan kijken, hoe men op deze overzende kuststrook aan de Middellandsche zee, met den werelddeelen, heeft gewerkt, en door welke opvattingen men zich heeft leiden bij het maken, d.i. het indeelen en beplanten, van tuinen en parken. Men kan daarmede op elke willekeurige plaats beginnen; de Rivièra is eigenlijk één groote bloementuin; overal, in groote en kleine tuinen, zwaait flora haar szepter, en de Côte d'Azur is als een gordel van bloemen en groen om en langs de baaien en kapen van de blauwe zee. Ik ben begonnen in Menton om van daar mijn wandelingen en tochten uit te strekken over enkele andere plaatsen langs de kust. ☞ Het oude Menton is in den vroegeren bouwtrant der Italiaansche steden, met nauwe stegen en straatjes tusschen hooge huizen, waaronder duistere gangen tot in het binnenste daarvan dringen en leiden naar verschillende woningen; zooals men dat ook in de oude steden van Savoye vindt. Daar bespeurt men van bloemen en planten niets. Maar in de nieuwere en meer open gedeelten, vooral aan den rand van het stadje, groeien, waar er maar een geschikt

plaatsje voor is, boomen, heesters, klimplanten, hangplanten, vetplanten, vaste planten, bloemplanten in verschillende soort van gewas. Nu en dan tuimelen bundels kleurige bloemen van hanggeranium of Bignonia over fel door de zon beschienen, grijswitte muren, of breiden Peperboomen (*Schinus molle*) hun fijne twijgen, met sierlijk geveerd, donkergroene blaadjes daarboven uit. Deze laatste begonnen juist te bloeien met kleine, groenachtige bloempjes in pluimvormige trossen, welke bloempjes later door roode besjes opgevolgd worden. ☞ Na vele „ups en downs” door lange en korte straatjes, daal ik nu een breeden steenen trap af, en blijf daar een oogenblik geboeid staan bij een klein, vierkant tuintje, dat, boven mijn hoofd, in den hoek van twee huismuren, in het zonnetje te stoven lag; een soort van hangenden tuin! Het is verrassend op te merken wat plantentiefhebbertij en een mild klimaat op zulk een klein plekje tusschen muren, trappen en straten te voorschijn kan tooveren. Er stond een hooge Cocospalm in met slanken tronc en bevallig gespreiden bladerkroon. Ze was er de koningin in een klein, veelsoortig plantengemeenschapje; elke voet grond voedde een andere plant, een grijsbladige *Acacia dealbata* stond er droomerig te zonnen, struiken van *Opuntia*'s met rolronde, en met uit schijven samengestelde takken, Aloë's, div. Crassulaceëen, vulden de onderruimte met wonderlijke vormen. De muren waren mede opgenomen in het tuingeheel, en gingen schuil achter een wolk van bedwelmend geurende Heliotroop, blauwbloemige Plumbago en purperkleurige Bougainvillea-bloesems; Mesembryanthemums kropen over den rand. Zoo kan men van den eenen tuin wandelen naar een anderen en telkens ziet men, naast reeds geziene vormen, andere, nieuwe verschijnen. Ligusters (*Ligustrum japonicum*) zag ik, blinkend van blanke bloemtrossen; de breede struiken in bruidskleed, zijn van een bijzonder schoon aspect. Naast Vijgen, Phoenixen, bloeiende Mimosa's, slanke en fijnbelooverde Bambusa's en Margrietten, ziet men fijnbladige *Grevillea robusta*, purperbloemige *Hebeclinium*s, *Mühlbeckia*'s, frisch uitgegroeide *Ficus macrophylla*, *Pritchardia*'s en andere soorten van palmen, enz. De palmen zijn, met Eucalyptussen, vooral bewoonsters van hoteltuinen; de harde, breedgespreide bladerkronen, de omvang en hoogte der zuilvormige, rechte tronken, die, al naar de soort, van 50 c.M. tot 1 M. dik zijn, bij een hoogte van 10 tot 15 Meter en meer, verplaatsen U in tropische streken. Aan dat tropisch aspect werken mede de boschjes van *Strelitzia Augusta*, met groote, gladde bladlepels, en bloeiend met wonderlijke, witte bloemen, welke van tusschen donkerkleurige schutbladen uitbreken. Er terwijl men met aandacht kijkt naar de hooge, zwierige palmen, bemerkt men opeens dat men in een straat loopt, beplant met Oranjeboompjes. ☞ Er is een groote verscheidenheid van gewassen, niet minder dan in onze tuinen en parken, maar de soorten van gewassen zijn van andere allure, uit andere streken en flora's herkomstig. Tot de meest gebruikte houtgewassen, aangeplant als sierboompjes en struiken, maar ook als hegplanten, behylen o.a. de

Pittosporum Tobira, die in het voorjaar aan de Rivièra zeer rijk bloeit met kleine, welriekende, witte bloempjes, die thans reeds opgevolgd waren door knikkervormige, nog groene vruchtjes, *Myoporum punctulatum*, die thans nog volop bloeide met kleine, lipvormige, witachtige bloempjes, verscholen tusschen de langwerpige bladeren, die als met myriaden gaatjes geperforeerd schijnen, *Teucrium fruticans*, met witte twijgen, grijsgroene blaadjes en bleekblauwe bloempjes, welke opvallen door een groote, gelobde lip. Alles groeit er weelderig, en, om de gewassen binnen de perken te houden, moet er elk jaar krachtig gesnoeid worden. En dat doet men op radicale wijze, en . . . midden in den zomer. De heggeschaar is daarbij het snoeiwerktuig. Men scheert er eenvoudig de kronen der struiken, tot ze er als 't ware kaalhoofdig bij staan; geen takje is het veroorloofd buiten de gladde ronde lijn uit te steken. Dat schijnt daar echter geen bezwaar! Want al spoedig breken de nieuwe loten uit; de groei herneemt met kracht zijne rechten, en weelderig uitspruitende, levenslustige takken hebben het gekunstelde werk der snoeiers snel overwonnen en weggewerkt. Het is echter een wonderlijk gezicht als men daar, in den heerlijken zomertijd, als alles vol kracht en leven is, de snoeiers onverdroten bezig ziet en al het levenslustige loof binnen strakke lijnen ziet wegknippen. Winterwerk in Zomertijd! Maar, dat moet wel, want, tegen dat het nieuwe Rivièraseizoen begint, en de wintergasten komen, in September-October, moeten tuinen en parken èn weer geordend, èn van nieuw leven vervuld, er uit zien. Dan is er geen gelegenheid tot ingrijpende tuinwerkzaamheden, dan moet alles klaar zijn! En daarom wordt alles in den stillen tijd, den tijd waarin de Rivièragasten afwezig en de seizoenhotels gesloten zijn, bewerkt en gereed gemaakt voor het nieuwe winterseizoen. Ook de gazons worden alle omgedolven, de bloemperken leeggemaakt en omgespit voor de nieuwe bloemen, die er aan het einde van den zomer op komen. Ook dat is noodig, want het gras verschroeit in den zomer, en de teere zaai- en potbloemen verwelken onder de heete zon. Zelfs in Juni, toen ik er was, zag ik in enkele dagen vele perkbloemen, o.a. de *Margrietten*, het opgeven, verwelken en ten ondergaan. De *Pelargoniums* houden het echter altijd uit, en prospereeren in den grootsten zonnebrand.

(Slot volgt). A. J. VAN LAREN.

Foto C. Steenbergh.

PREEKSTOEL IN DE OUD-KATHOLIEKE KERK TE DELFT.

De Oud-Katholieke Kerk te Delft.

HOOG krakeelen de kinderstemmen, fel valt de verontwaardiging botsend tegen de stilte, een stilte van een dorpsstraat, waar achter de dichtgeschoven gordijntjes tante Antje gluurt naar al wat er niet voorbijgaat, naar al, wat mogelijk wèl gebeurt achter de gordijntjes van haar overbuur. 't Is niet de stilte van het Begijnhof zooals 't pleegt te zijn in de groote steden, waar 't woelige rumoer klatert langs de muren der omsloten ruimte en evenmin is 't de stilte van een Begijnhof als dat te Brugge, waar de witte Begijnenmuts nog niet geheel verdwenen is, nog inderdaad haar taak vervult als omhuiving van 't jonge of gerimpelde gezicht van eene, die als Begijntje haar weg door 't leven gaat. Neen, Delft zelf is zoo stil, zoo geruischloos als een Begijnhof behoort te zijn: hoe zou dieper stilte dan mogelijk zijn op het pleintje, waar eens de zusters haar huisje had-

den, het pleintje, waarheen wel een poortje toegang verleent, maar dat niet meer gered heeft uit de stilte der eeuwen dan de onware stilte der dorpsstraat. Zou 't daarom zijn, dat de bewoners argwanend kijken naar de vreemde bezoeker, zou 't daarom zijn, dat de toegang tot het oud-Katholieke kerkje min of meer bezwaarlijk werd verleend? Orgelklanken stroomden me tegemoet, toen eindelijk de deur opening van het kleine huis Gods, waar de hooge ruimte de gecanneleerde zuilen en het schelpmotief uit den tijd van den Zonnekoning vertoonen, de stijl, die zich in Holland gedurende bijna heel de 18e eeuw handhaafde, als een zwijgend verzet tegen de lichtere gratie van Louis XV architectuur en meubelkunst. Toch ontbreekt in het Oud-Katholieke kerkje aan het Begijnhof

te Delft een zekere sierlijkheid niet, vooral zich uitsprekend in de bloemfestijnen, waarmee het stucwerk van het altaar is gesierd. Zwaarder, massiever staat er de eiken gebeeldhouwde preekstoel, nog heel en al vasthoudend aan 17e eeuwse werkwijs. Toch dateert dit kerkje pas uit 1753, toen pastoor Nicolaas Broederssen, met vergunning van den Delftschen magistraat, het liet bouwen. Deze kerk, naar de H. Ursula genoemd (de oorspronkelijke St. Ursulakerk, thans Nieuwe Kerk genoemd, ging tijdens de Hervorming voor de Rooms-Katholieken verloren) werd gebouwd ter vervanging van het vroegere Oud-Katholieke kerkje, door Johannes Bekom, pastoor der Oud-Katholieken, in het bovengedeelte van twee huizen op het Begijnhof ingericht. De Oud-Katholieke gemeente te Delft is, gezien de afmetingen van haar kerk, blijkbaar niet groot, maar het bedehuis, dat deze kleine gemeente het hare mag noemen, zou menige grootere en belangrijker godsdienstgemeenschap tot voorbeeld kunnen dienen.

RO VAN OVEN.

Van Roofgaw, den sluwen Ulk.

5) DOOR H. E. KUYLMAN.

Dit lied hoort Roofgaw graag. Het wekt bij hem op lusten naar vette kikkerboutjes, en langzaam staat hij op van zijn leger in het lage hout, rekt zich de leden en sluipt dan onder bescherming van de duisternis naar de plas, waar het feest in vollen gang is. Zonder moeite grijpt hij uit den overvloed de dikste kikkers en brengt ze voor het hol, waar de reeds halfwassen jongen zijn komst verbeiden. Ook voor hen zijn kikkers een tractatie en als zij verzadigd zijn, bijt hun moeder de achterpooten van de prooi af, om deze het vluchten te belletten. Zoo verzekert zij zich steeds van levenden buit. . . . Aan den rand van het akkertje haver heeft de fazant haar eieren uitgebroed, zonder door den roover opgemerkt te worden. Met groote omzichtigheid is zij, als de zon tusschen den ouden appelboom en den meidoorn kwam kijken, van het nest geslopen om, voor de nacht kwam, eten te zoeken. Als de merel zich op den dooden tak van den appelboom zette en zijn fluit begon te stemmen, keerde zij even omzichtig terug. Zwijgend heeft zij haar taak volbracht, al kriebelde dikwijls de denkooi een antwoord te geven. Nu zij de zorg heeft voor een tiental kinderen is zij nog voorzigtiger geworden en in gebukte houding, met ingehouden klokroep, voert zij haar jongen naar het vriendland waar voedsel in overvloed, doch vooral bescherming aanwezig is. Nog geen vier-en-twintig uur oud leeren haar kinderen van haar, te gehoorzamen aan verschillende waar-

schuwigen, en de erfelijke voorzichtigheid maakt haar de taak van opvoeding gemakkelijk. ☞ Komt er een vlugge sperwer uit het nevelbosch in 't oosten een bezoek brengen aan de weiden, en wordt zijn komst aangekondigd door den alzienden tureluur en kievit, dan blijft zij gedoken staan, richt den kop schuin omhoog en haast onhoorbaar geeft zij het sein van onraad. Weg zijn de kleinen, verdwenen onder blad en gras, geruischloos verzwoegen, niet weer te vinden in de onbegrensde vlakke van velerlei kleuren en tinten. ☞ En de moeder, onbeweeglijk, als versteend, biedt het beeld van een oud stuk boomstronk en het zoekend oog van den sperwer gaat langs haar heen, zich richtend op een vlucht jonge spreeuwen, die schreeuwend om voedsel, zich in de peppels genesteld hebben. Verder gaat nu de tocht, en meer en meer nadert de stoet het noodend struikgewas. Even verheft de fazant zich boven het gras om de omgeving te verkennen, bukt zich dadelijk weer, doch niet snel genoeg om twee priemende oogen te ontgaan, die van den hoogen slootkant over de vlakke spieden. Een tinteling vol moordlust flitst in het oog van den bunzing en als een slang slingert hij het lenige lijf door de grashalmen, met trillende neusvleugels snuift hij den geur van het wild op en volgt nu snel het nog warme spoor van de fazanten. ☞ Niets is te hooren, dan de zingende wind, die over het water vage teekenen schrijft, die suizelend door de babbelende peppelbladeren gaat, die op zijn vleugelen de zaadpluisjes voert van distel en wilgenstruik, de jubelende, juichende wind, geboren in het immer ruischende riet. ☞ Maar naar deze stem luistert moeder fazant niet, want zij voelt naderend gevaar. Zoo sterk is dat gevoel in haar, dat zij de pooten rept en angstig klokkend haar kinderen tot spoed aanmaant. Zij weet, dat zij gevolgd wordt, haar instinct vertelt haar, dat dit een vijand is, en instinctief weet zij, wie hij is. ☞ Daar om ook groeit bij elke schrede haar vrees, want zij weet, dat deze vijand niets sparen zal, dat zijn moordlust grooter is dan zijn honger. Zij tracht zich nu niet meer te verbergen, doch loopt recht op, angstig omturend, door het gras naar den oever van de beek, die haar scheidt van het reddende griendland. ☞ Reeds verheft de kievit zich op zijn ronde wieken en laat zijn angstig geroep hooren; de tureluur fladdert in rechte lijn over het weiland en krijgt zijn waarschuwing over de vlakke; de eksters in de peppels klappen en schreeuwen en bewegen zenuwachtig hun staart, terwijl een graspieper in golvende vlucht zich uit de voeten maakt. Heel de weide is een oogenblik in onrust, want de bruine roover wordt door een ieder geschuwd en gevreesd. Zijn gaan is een doodengang, zijn aanwezigheid brengt rouw over het levende. ☞ Voor Roofgaw zijn al deze geluiden een aansporing zich te haasten en weldra ziet hij de prooi voor zich . . . Reeds heeft de fazant de sloot bereikt, en angstig vliegt ze op den anderen oever, haar kinderen roepend haar te volgen. En zonder te dralen volgen deze haar, echter niet vliegend, doch vederlicht trippelen de pootjes over het bed van eendenkroos, zonder het groene vlak te beroeren. ☞ Maar nu is de bunzing ook aan den oever gekomen,

ziet, hoe aan den overkant de klokkende fazant, de kleintjes tusschen de halmen opklimmen, en dan laat hij zich in het water glijden om zwemmend den overkant te bereiken. ☞ Reeds heeft hij het midden bereikt, als een heftige beroering het groene vlak verbreekt, een spartelend geplas het water in wilde deining brengt en Roofgaw een pijnlijken kreet slaakt en met den doodsangst in het lijf zoo spoedig mogelijk den wal tracht te bereiken. Maar dit is geen gemakkelijke taak, want een sterker vijand trekt hem naar onderen, beproeft hem onder het kroos te slepen, en alleen de doodsangst geeft Roofgaw de kracht zich boven te houden. ☞ Nog enkele slagen en hij heeft den oever bereikt, maar nogmaals kolkt het water en een geweldige ruk doet Roofgaw duiken tot in de dikke modderlaag.

Maar taai en volhardend strijdt deze voor zijn leven en nogmaals weet hij naar boven te komen, waar een dikstammige dollekervel hem een steun geeft om zich hooger op te trekken en zich te bevrijden van de zaagtanden van den snoek, die wreed en roekeloos toehapte toen beweging in het kroos hem de een of andere prooi verried.

☞ In de weide viert het jonge, nieuwe leven hoogtij. Spreeuwenwolken verdonkeren vaak den blauwen horizont, terwijl valse, glanslooze kieviten, zich vereenigen tot groote vluchten en van hier naar daar zwerven in afwachting van den grooten roep, die hen naar het zuiden zal lokken. ☞ Op vlugge trippelvoetjes schieten jonge grutto's en tureluurs door het gras op jacht naar insecten, en op den hoogen slootkant trachten bonte kempaantjes hun vader na te doen en zetten al schermtselend hun kraagjes op, wat hun een komischen aanblik geeft. In de eendenkooi drijven met schokkend beweeg van hals en kop de waterhoentjes rond en gelijken met de jongen wel op een paar galjoenen omringd door kleine visschersscheepjes. De jonge eenden, nu vliegvaardig, hebben de rietplassen durven verlaten en azen nu in sloot en open water, en de fazanten en patrijzen snorren reeds over het griendland, ofschoon de jonge mannetjes nog niet geheel het mannelijk kleed hebben aangetrokken. De jonge otters jagen reeds alleen, zonder hulp der ouders,

Foto C. Steenbergh.

GEZICHT OP HET ALTAAR IN DE OUD-KATHOLIEKE KERK TE DELFT.

en de kinderen van Roofgaw kennen hun eigen ouders niet meer en zijn de wereld ingetrokken, de gevaren tegemoet, die hen dagelijks zullen bedreigen. ☞ Nu de zomer echter zijn toppunt van bloei had bereikt en het jonge leven overbruiste van kracht, werd het voor Roofgaw hoe langer hoe moeilijker een prooi te bemachtigen. 't Was niet meer een uitslaan naar links en naar rechts om den klauw op levende buit te zetten, maar onmerkbaar was de tijd gekomen, dat eend en fazant, haas en patrijs volwassen waren geworden en tegen de sluwheid van Roofgaw hun vlugheid stelden en, al was het dikwijls op 't kantje af, aan zijn grijpende klauwen en wreede tanden ontkwamen. En wederom sloop hij rond als een schaduw van dood en onheil, al zijn slimheid aanwendende om het wild te verschalken. . . .

☞ Er is een wet, die het wild beschermt, er angstig voor waakt, dat fazant en haas, konijn en patrijs in hun groei belemmerd worden, maar zijn ze volwassen, dan staat diezelfde wet toe,

dat ze worden vervolgd en vernietigd. Dan vliedt de rust uit het veld, dan is het vaak een hel in het vriendland en in de rietvelden, en over de weilanden zweeft de kruitdamp uit de warm geschoten geweerloopen. Hier smakt de vluchtende eend doodelijk verwond ter aarde, daar krijt de aangeschoten haas zijn wee uit, in gindschen hoek sterft het veldhoen met den brandenden kogel in het donzige lijf en elders verscheurt het gekrijsch van de drijvers de stilte.

⊗ Langs den slootkant loopt een jager; vermoeid volgt zijn hond achter hem, den kop gebogen naar de aarde. De vangst is slecht geweest, en het humeur van den baas is er niet beter op geworden. Met ruwe woorden jaagt hij den hond vooruit, en deze, gehoorzame, doet zijn uiterste best om nog het een of andere stuk wild op te speuren. Plotseling blijft hij staan licht een voorpoot op, strekt den staart recht naar achteren, buigt den kop naar voren en „staat” nu voor het wild, dat zich in de onmiddellijke nabijheid moet bevinden. Reeds drukt de jager het geweer tegen den schouder, heeft den vinger aan den trekker en geeft den hond een sein om vooruit te gaan en het wild op te jagen. Dadelijk gehoorzaamt de hond en onder angstig gepiep vliegt een veldleeuwrik op en ontlokt den jager een vloek bij deze nieuwe teleurstelling. Die leeuwriken

ook, met hun wildlucht, waarin de honden zich altijd vergissen! ⊗ Diaan sluipt angstig achter zijn baas en vraagt met deemoedigen blik in de trouwe oogen om vergeving voor zijn dwaling. Maar nu komt er een lucht in zijn neus, die hem dadelijk in vuur zet. Zijn geheele jachthonden aard ontwaakt en zijn vermoeidheid is ineens geweken. Onheilspellend licht brandt in zijn pientere oogen, want 't is een van zijn vijanden, dien hij geroken heeft! Dezelucht herinnert hem aan vroeger

gevechten, aan langdurige jachten, waarbij nu hij, dan weer de andere overwinnaar bleef. Met een wijden sprong werpt de hond zich over de sloot, begraaft zich in den weelderigen plantengroei aan den overkant en als hij den neus in het nog warm spoor drukt, jankt hij van hartstochtelijk verlangen om zijn prooi te bemachtigen. De jager hoort de jacht, doch kan niets zien; wacht echter met het geweer in aanslag en volgt met het oor de richting, die hond en wild gaan. ⊗ Daar komt het geluid nader, reeds hoort hij het hijgen van zijn hond, als plotseling een dertig meter van hem verwijderd een groote bunzing op den hoogen wal verschijnt. Het schot daverd over de landouwen en Roofgaw springt hoog op en valt dan half verlamd in het hooge groen en kan, als hij den hond hoort naderen, niet meer vluchten. Met een uiterste krachtsinspanning sleept hij het zwaar gewonde lichaam nog eenige meters ver en valt dan hulpeloos neer, wachtend op den dood. Hij zal zijn leven echter duur verkoopen, zich tot het laatste oogenblik verdedigen tegen de scherpe tanden van zijn vervolger. ⊗ Daar komt hij, en als hij de geweldige kaken opent om Roofgaw daarmede den dood te brengen, schiet deze roekeloos met een uiterste krachtsinspanning naar voren, grijpt toe en heeft den hond in zijn tong gegrepen. Huilend van pijn vliegt deze achteruit, doch Roofgaw houdt vast en voelt nu geen vrees meer. Met ware doodsverachting bijt hij zich hoe langer hoe vaster, en gillend rent de hond door het hout, onmachtig zich van zijn vijand te ontdoen. ⊗ Nu hoort hij de stem van zijn baas, die niet begrijpt, waarom Diaan

den buit nog niet geapporteerd heeft. Met een krachtigen ruk van den kop tracht de hond zich te verlossen van die snijdende pijn, nogmaals schudt hij met forschen zwaai den kop en met wijden boog vliegt de bunzing weg en valt aan den kant van een met biezen en lisch begroeid slootje neer en blijft daar als voor dood liggen. De hond heeft geen lust tot verdere vervolging, met de verwonde tong uit den bek hangende, komt hij bij zijn baas terug, die uit het uit de wonde vloeiende bloed begrijpt, dat Diaan ditmaal weer eens verloren heeft.

⊗ Wanneer een bunzing één tegen negen-en-negentig levenskansen heeft, wint hij en blijft leven. Zoo ging het ook met Roofgaw, hij won den zwaarsten strijd, dien hij ooit gestreden had. Hierbij waren niets al de vroegere gevechten, de pijnen had. Hierbij uitgestaan had dien nacht, toen de ijzeren beugels zijn poot haast hadden afgeklemd. Maar bij de brandende pijn, die de hagelkorrels in zijn huid veroorzaakten, kwam nu nog de honger, die sterke vijand, die het bijna altijd wint. ⊗ Roofgaw kon, tot hij door de nachtelijke koelte uit zijn verdooving ontwaakte, zich niet verroeren. 't Scheen, alsof zijn spieren en pezen gescheurd waren en een prikkelend gevoel in zijn voetzolen, een algeheele verlamming in zijn rugge-

streng, deed hem kreunend ineenkrimpen bij een poging zich op te heffen. ⊗ Zoo lag hij daar aan den slootoever zes lange dagen en nachten zonder zich te kunnen verroeren. Een koortsig vuur vergiftigde zijn bloed, brandde in zijn aderen, bracht een onbedaarlijken dorst, dien hij niet leschen kon, ofschoon het water een paar centimeter onder hem was. Des daags brandde de zon op zijn huid, verschroei de wonden, lokte een drom van bloeddorstige vliegen en Roofgaw was on-

machtig ze te verjagen. De nachten brachten enige verkwikking, ofschoon ook dan zijn plaaggeesten niet wegbleven. Muggen, aangetrokken door de zoete geur van het bloed, vielen hem aan en zogen zich vol, terwijl brutale ratten langs hem slopen en dreigend de tanden lieten zien. 't Was een geluk voor Roofgaw, dat er voor deze schuimers nog voedsel genoeg te krijgen was, want anders hadden zij hem zeker aangevallen en zich gewroken voor het leed van vele geslachten. ⊗ Zoo kropen de minuten, de uren en dagen om, totdat er vijf dagen en zes nachten voorbijgegaan waren. Uitgeput van pijn en honger was Roofgaw een schim geworden, vel over been, terwijl zijn haren allen glans hadden verloren. De koorts had zijn krachten weggevreten en hulpeloos lag hij daar nu aan den waterkant.

(Wordt vervolgd).

De dominé van Urk.

De geachte schrijver van „Een verlaten Eiland” veroorlove mij een anderen tekst te geven van het versje, dat als motto boven zijn stuk staat. Ik herinner mij uit mijn prille jeugd, dat wij het aldus zeiden:

De dominé van Urk
Die zou op Schokland preeken,
Maar door het stormen van de zee 1)
Was hij zijn tekst vergeten.

De versmaat maakt de wijziging, hier aangegeven, alleszins aannemelijk. „Hij had zijn preek vergeten” kan voorts niet juist zijn, omdat de bedoeling wel zal wezen dat dominé's memorie geleden had door den storm. Had hij zijn preek in de Urker pastorie laten liggen, dan kon dit niet op rekening van den storm komen.

F. W. DRIJVER.

1) Een andere lezing: „Maar door het schommelen van de boot”. Met deze variatie zeiden ook wij in onze prille jeugd het bovenstaande. Wat de heer Reyers neerschreef, zal een Kamper lezing zijn.

R. D.

Foto C. Steenbergh.

BIJ HUIZE DEN TREEK ONDER LEUSDEN.